

ÖVERSIKT AV ILMARINENS VERKSAMHET OCH RESULTAT 1.1–30.6.2009

Utvecklingen av verksamhetsmiljön

Den ekonomiska utvecklingen har som en följd av den globala finanskrisen varit fortsatt svag i hela världen under det första halvåret 2009 och arbetslösheten har ökat kraftigt i många länder. Även i Finland har den ekonomiska utvecklingen klart försvagats och arbetslösheten stiger brant. Den kraftigt minskade exporten har speciellt bidragit till att försvaga den ekonomiska utvecklingen i Finland. Saldot för både de ekonomiska indikatorer som mäter konsumenternas förtroende och företagens framtidsutsikter har förblivit på en låg nivå.

Som en följd av den globala finanskrisen och den ekonomiska recessionen sjönk värdet på olika tillgångsslag kraftigt i slutet av år 2008 och denna nedgång fortsatte delvis även under de första månaderna år 2009. Sedan mars 2009 har aktiekurserna emellertid stigit rekordsnabbt på alla de centrala börserna i världen. Fram till slutet av juni 2009 har aktiekurserna stigit med tiotals procent från bottenivåerna. Samtidigt har kreditriskmarginalerna minskat avsevärt, vilket höjt marknadsvärdet på ränteinstrument med kreditrisk betydligt. Också marknadsräntorna har under våren sjunkit till en exceptionellt låg nivå i många länder. Således steg avkastningen på aktie- och ränteplaceringar avsevärt speciellt under det andra kvartalet år 2009. Däremot har avkastningen på indirekta fastighetsplaceringar och kapitalplaceringar allmänt varit tämligen svag.

På hösten 2008 ledde den svaga utvecklingen av placeringsmarknaden till en snabb nedgång i arbetspensionsanstaltarnas genomsnittliga solvensnivå. Som en följd av detta stiftades en tidsbunden lag som trädde i kraft 22.12.2008 och som innehåller vissa ändringar i syfte att stöda pensionsanstaltarnas solvens. I anslutning till detta är den ränta som gottgörs ansvarsskulden 3,0 procent år 2009. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 20 maj 2009 en bredbasig arbetsgrupp och en separat expertarbetsgrupp för att utreda behovet att revidera arbetspensionsanstaltarnas solvensreglering. Arbetsgruppernas mandat går ut den 31 mars 2010.

I början av vintern diskuterades behovet och möjligheterna att höja den formella pensionsåldern för att förlänga yrkesbanorna samt hur en sådan ändring skulle fungera. Som ett resultat av diskussionerna avtalade statsmakten och de centrala arbetsmarknadsorganisationerna den 11 mars 2009 om att man före slutet av år 2009 utstakar de principer som strävar till att trovärdigt höja den förväntade pensioneringsåldern för personer över 25 med tre år fram till år 2025. Utredningsarbetet görs i samarbete mellan pensionsförhandlingsgruppen för de centrala arbetsmarknadsorganisationerna och representanter för finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet.

Försäkring och pensioner

Den snabbt försvagade utvecklingen av realekonomin bröt också den långvariga positiva utvecklingen av Ilmarinens kundbestånd. I slutet av juni var cirka 474 000 arbetstagare som omfattas av ArPL och cirka 52 600 företagare försäkrade i bolaget. Detta innebär sammanlagt 526 600 försäkrade, vilket är 6 000 personer färre än i slutet av föregående år. De försäkrades ArPL-lönesumma för hela året 2009 uppskattas bli cirka 3 procent mindre än år 2008.

Ilmarinens marknadsställning år 2009 uppskattas ligga på samma nivå som ett år tidigare. Premieinkomsten år 2009 uppskattas uppgå till cirka 3,2 miljarder euro, vilket innebär en minskning med 0,8 procent från året innan.

I juni betalade Ilmarinen pension till cirka 277 000 pensionstagare, då motsvarande siffra i slutet av förra året var 274 000. Det faktum att de stora åldersgrupperna nu börjar gå i pension samt det försvagade sysselsättningsläget ökar antalet pensionsansökningar. Under det första halvåret 2009 mottog Ilmarinen cirka 25 procent fler ansökningar än under motsvarande tid året innan. Ökningen var störst i fråga om ålderspensioner och invalidpensioner och avspeglas i antalet redan gjorda nya pensionsbeslut. Deras antal uppgick till 11 000, vilket är cirka 10 procent mer än år 2008. Den försvagade sysselsättningen har ökat viljan att gå i pension. Ilmarinens pensionsutgift år 2009 uppskattas till 3,0 miljarder euro.

Fördelningen av och avkastningen på placeringarna

Ilmarinens placeringar uppgick enligt gängse värde i slutet av juni till 22,9 miljarder euro. Andelen aktier och andelar sjönk som följd av aktiva beslut till 23 procent. Andelen ränteplaceringar exklusive lånefordringar var 48 procent, andelen fastighetsplaceringar 11 procent och andelen lånefordringar 14 procent. Efterfrågan på återlån ökade fortsättningsvis i början av året, men klart långsammare än under den senare hälften av år 2008. Andelen placeringar i hedgefonder var 2,4 procent. I slutet av år 2008 uppgick bolagets placeringar till sammanlagt 20,9 miljarder euro, varav 42 procent var andra ränteplacering än lånefordringar, 29 procent aktier och andelar, 12 procent fastighetsplaceringar och 13 procent lånefordringar.

Enligt Ilmarinens långsiktiga placeringsstrategi är det bolagets mål att hålla en betydande del av bolagets placeringar i aktier. I den nuvarande svåra marknadssituationen har deras andel emellertid hållits på en lägre nivå än det långfristiga målet. Bolagets solvens är god med beaktande av marknadssituationen. Ilmarinens aktieplaceringar, vilkas andel är större än i genomsnitt, motsvarar målen enligt de ändringar som gjorts i bestämmelserna om arbetspensionsplaceringar under de senaste åren.

Avkastningen på Ilmarinens placeringsportfölj räknat enligt gängse värde steg under årets första hälft till 6,6 procent efter att ha varit -4,9 procent i januari–juni 2008. Till den goda placeringsavkastningen bidrog speciellt de stigande aktiekurserna och den kraftiga värdestegringen på ränteinstrument med kreditrisk som en följd av de minskade kreditriskmarginalerna. Det andra kvartalet år 2009 var det bästa kvartalet med beaktande av placeringsavkastningen i Ilmarinens historia.

Avkastningen på aktieplaceringarna var i början av året 8,8 (-13,3) procent. Avkastningen på Ilmarinens masskuldebrevslån var 10,4 (-0,6) procent, på övriga finansmarknadsinstrument och insättningar 0,9 (2,2) procent, på lånefordringar 2,1 (2,4) procent och på fastighetsplaceringar -0,9 (2,4) procent. Dessa avkastningsprocent är från januari–juni och de har inte omräknats till avkastning på årsnivå.

De noterade aktierna avkastade i början av året 12,7 procent, de onoterade aktierna 0,9 procent och kapitalplaceringarna -23,4 procent. Avkastningen på hedgefonder var 4,3 procent. De direkta fastighetsplaceringarna avkastade 2,7 procent och fastighetsplaceringfonderna -18,2 procent. Nyttjandegraden av de fastigheter som Ilmarinen äger var fortsatt god och uppgick till 95,2 procent.

Fördelningen av placeringarna och avkastningen per placeringsslag som presenterats i detta avsnitt motsvarar klassificeringen enligt placeringarnas risk. Siffrorna enligt den officiella klassificeringen som tillämpas i arbetspensionsbolagens bokslut presenteras i de bifogade tabellerna.

Resultat

Nettointäkterna av placeringsverksamheten steg till 1 413 (-1 255) miljoner euro. Räntan som gottgörs ansvarsskulden var 532 (453) miljoner euro. Placeringsresultatet som fås som skillnaden mellan dessa var 881 (-1 709) miljoner euro.

Försäkringsrörelsens resultat för januari–juni var -1 (10) miljoner euro. Ilmarinens utjämningsansvar var i slutet av juni 993 miljoner euro, då det var 994 miljoner euro i slutet av år 2008.

Omkostnadsrörelsens resultat uppgick till 13,4 (12,0) miljoner euro. Driftskostnadsprocenten som mäter bolagets kostnadseffektivitet, dvs. driftskostnaderna i förhållande till de avgiftsdelar som används för dem hölls på en god nivå och var 77 (79) procent. Ilmarinen har som mål att både tillhandahålla tjänster som motsvarar kundernas behov och att sköta pensionstillgångarna så kostnadseffektivt som möjligt.

Totalresultatet, som utgörs av försäkringsrörelsens resultat, resultatet av placeringsverksamheten och omkostnadsrörelsens resultat, uppgick till 893 miljoner euro. Totalresultatet i januari–juni 2008 var 1 687 miljoner euro negativt.

Solvens

Arbetspensionsbolagen har en buffert i händelse av svängningar i placeringarnas värde och avkastning, ett så kallat verksamhetskapital. Ilmarinens verksamhetskapital ökade från 2 673 miljoner euro i slutet av år 2008 till 3 568 miljoner euro i slutet av juni. Bolagets solvensnivå, dvs. verksamhetskapitalet i förhållande till den ansvarsskuld som används vid solvensbedömningen uppgick i slutet av juni till 18,2 procent, då den var 14,0 procent i slutet av år 2008. Dessa siffror är i enlighet med den tidsbundna lagen som trädde i kraft den 22 december 2008 och de är således inte direkt jämförbara med solvenssiffrorna för tidigare perioder.

VaR-talet (Value at Risk), som mäter hur riskfyllda Ilmarinens placeringar är, var i slutet av översiktsperioden 725 miljoner euro. Detta innebär att marknadsvärdet med en sannolikhet på 97,5 procent kan sjunka med högst 725 miljoner euro under en månad. En nedgång av placeringarnas värde av denna storlek skulle ha sänkt solvensnivån med 3,7 procentenheter i slutet av juni. I början av året var VaR-talet 698 miljoner euro.

Verksamhetskapitalets tillräcklighet mäts genom dess storlek i förhållande till ett flertal kontrollgränser. Ilmarinens placeringsstrategi är uppjord på så sätt, att verksamhetskapitalet på lång sikt kan förväntas röra sig mellan den så kallade solvensgränsen och dess fyrfaldiga belopp, dvs. verksamhetskapitalets maximibelopp, och så att placeringarnas avkastningsförväntningar med beaktande av denna begränsning är bästa möjliga på lång sikt.

Vid årets första hälft var verksamhetskapitalet 2,9 gånger större än beloppet för solvensgränsen. I slutet av år 2008 var motsvarande relationstal 2,0. Solvensnivån sjönk under det första halvåret från 7,0 procent till 6,4 procent.

Från början av år 2007 har i ansvarsskulden inkluderats en ny post, tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, vilket ökar ansvarsskulden när värdet på pensionsanstaltens noterade aktieplaceringar stiger och minskar ansvarsskulden när värdet sjunker. Utvecklingen av denna post,

som är avsedd att fungera som buffert för aktiekurserna, är enligt lag densamma i alla pensionsanstalter. Efter det kraftiga kursfallet förra året har posten varit negativ. Som en följd av uppgången i aktiekurserna var den minskande effekten av denna post på ansvarsskulden i slutet av juni 558 miljoner euro, dvs. mindre än vid årsskiftet, då den var 779 miljoner euro.

Förvaltning och personal

I slutet av juni hade bolaget 577 anställda, varav 553 i ordinarie anställning. Ett år tidigare var motsvarande siffror 581 och 544 personer.

Ilmarinens ordinarie bolagsstämma utnämnde den 1 april 2009 nio nya medlemmar i bolagets förvaltningsråd. De invalda är enligt valuskottets förslag verkställande direktör Anne Berner, verkställande direktör Ilkka Härmälä, glasarbetare Pasi Kallio, vice verkställande direktör Kari Kauniskangas, verkställande direktör Timo Kohtamäki, logistikkoordinator Kalle Leinonen, verkställande direktör Jussi Pesonen, verkställande direktör Riitta Tiuraniemi samt landsdirektör Juha Vanhainen.

Framtidsutsikter

Den gynnsamma utvecklingen på aktie- och räntemarknaden har fortsatt också under den senare hälften av år 2009, vilket ytterligare förbättrat avkastningen på Ilmarinens placeringsportfölj. Den allmänna resultatutvecklingen är emellertid förknippad med risker som kan medföra fluktuationer både på aktie- och räntemarknaden i slutet av året och därigenom inverka negativt på placeringsportföljens avkastning. Ur Ilmarinens synvinkel, som har en mycket väl diversifierad placeringsportfölj, verkar emellertid de svåraste tiderna på placeringsmarknaden redan vara över.

Bolagets solvens kan uppskattas som god med beaktande av konjunkturläget. Detta ger bolaget goda förutsättningar att fortsätta sin avkastningsinriktade placeringsstrategi även i fortsättningen.

Ilmarinens genomsnittliga årsavkastning på placeringarna till verkligt värde har de senaste fem åren varit 3,3 procent. Sedan början av år 1997, då bestämmelserna om arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet ändrades för att sporra till en större risktagning, har den genomsnittliga årsavkastningen varit 5,4 procent, dvs. reellt i genomsnitt 3,6 procent per år.

Samarbetet med OP-Pohjola-gruppen har fortsatt intensivt och det stärker ytterligare Ilmarinens möjligheter att erbjuda sina företagskunder service av hög kvalitet.

Den pensionspolitiska diskussionen fokuserar på den faktiska pensioneringsåldern och den uppskattade ökningen av pensionskostnaderna. De centrala arbetsmarknadsorganisationerna avtalade i januari om en stegvis höjning av arbetspensionsavgiften under åren 2011–2014 med sammanlagt 1,6 procentenheter, men på grund av den ogynnsamma sysselsättningsutvecklingen torde det finnas ett klart tryck att höja arbetspensionsavgiften även efter detta. Även resultatet av de åtgärder som avser att senarelägga pensioneringstidpunkten torde synas först när sysselsättningsutvecklingen förbättras. Man har också inlett en utredning om nödvändigheten av ett eventuellt pensionstak och dess tillämplighet inom det finländska arbetspensionssystemet. Enligt tidigare utredningar skulle ett pensionstak som berör det lagstadgade pensionskyddet vara ineffektivt då det gäller att stävja pensionskostnaderna och leda till en ojämnare totalpensionsnivå och därigenom även till ökade förvaltningskostnader.

Helsingfors den 20 augusti 2009

Harri Sailas
verkställande direktör

Siffrorna i delårsrapporten har inte genomgått revision och hänför sig till moderbolaget. De uppgifter som offentliggjordes den 22 april 2009 om situationen i slutet av mars finns i nyhetsarkivet på bolagets webbsidor under adressen www.ilmarinen.fi. Ilmarinen offentliggör sitt bokslut för år 2009 vecka 8.

Bilagor: Nyckeltal och tabeller (pdf)